

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

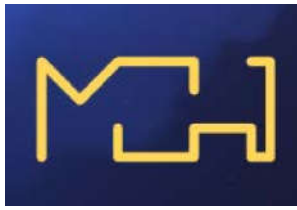


**збірник матеріалів II міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ**



**25-27 квітня 2024 року
Полтава, Україна**





ST JOSEPH'S UNIVERSITY



EURÓPSKY INŠTITÚT DALŠIEHO VZDELÁVANIA
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Державний заклад «Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка»

Рада молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «Луганський
національний університет імені Тараса Шевченка»

Університет Матея Бела, Банська Бистриця, Словацька Республіка
Лодзінський університет, Республіка Польща

Європейський інститут подальшої освіти, Словацька Республіка

Університет Святого Джозефа, Індія

Університет UCSI, Малайзія

Центр науково-дослідної співпраці: Польща-Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
П МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(25-27 квітня 2024 року)

Полтава - Миргород – Лубни
Україна

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Олена КАРАМАН, голова комітету, доктор педагогічних наук, професор, ректор Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

СПІВГОЛОВИ КОМІТЕТУ

Віталій КУРИЛО, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», голова вченої ради, академік Національної академії педагогічних наук України;

Анатолій ЖУЧОК, доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вячеслав ЧЕБОТАРЬОВ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», професор Лодзінського університету, Республіка Польща;

Томаш Чапля, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, декан факультету менеджменту, Республіка Польща;

Беата ГЛІНКОВСЬКА-КРАУЗЕ, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, Голова Центру науково-дослідницького співробітництва Польща – Україна, Республіка Польща;

Йозеф ЗАТКО, почесний доктор, доктор права, доктор філософії, Президент Європейського інституту подальшої освіти, Словацька Республіка;

Крісто СЕЛВАН, доцент, декан Школи бізнесу, Університет Святого Джозефа, Індія;

Бенедикт Валентин АРУЛАНАНДАМ, доцент Університету UCSI, Малайзія;

Єгор ЧЕБОТАРЬОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», доктор, ад'юнкт Лодзінського університету (Республіка Польща);

Володимир МОРОЗ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, голова первинної профспілкової організації ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».

НАУКОВА РАДА

Олена КАРАМАН, доктор педагогічних наук, професор, ректор ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Віталій КУРИЛО, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», голова вченої ради, академік Національної академії педагогічних наук України;

Анатолій ЖУЧОК, доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вячеслав ЧЕБОТАРЬОВ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», професор Лодзінського університету, Республіка Польща;

Томаш Чапля, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, декан факультету менеджменту, Республіка Польща;

Беата ГЛІНКОВСЬКА-КРАУЗЕ, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, Голова Центру науково-дослідницького співробітництва Польща – Україна, Республіка Польща;

Роберт МАЙКУТ, доктор Вищої банківської школи у Вроцлаві (Республіка Польща).

Єгор ЧЕБОТАРЬОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», доктор, ад'юнкт Лодзінського університету (Республіка Польща).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Ольга КОРІНСЬКА, голова комітету, викладач кафедри східної філології і перекладу, голова Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Олена ОВЧАРЕНКО, заступник голови комітету, заступник голови Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», асистент академічних програм факультету бізнес адміністрування Меморіального університету Ньюфаундленду, Канада.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Анна БРАЇЛКО, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства і торговельного підприємництва, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Оксана ГУСАКОВА, викладач кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Катерина КОВАЛЕНКО, асистент кафедри початкової освіти, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Яна ЦИСЬ, провідний фахівець відділу аспірантури, секретар Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Євгенія СЕМЕНОВА, лаборант кафедри дизайну, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».

Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти :

- A43** збірник матеріалів II міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Полтава, 25-27 квітня 2024 року). Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. – 196с.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Державного Закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» від 21 червня 2024 р. (протокол №12)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів, за виклад, зміст і достовірність яких відповідальні автори. Погляди, відображені у публікаціях, не завжди можуть співпадати з офіційною позицією організаторів конференції.

©Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024

Теплова Тетяна Віталіївна Богач Олена Володимирівна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЯК ЧИННИКА АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	133
Хурсякова Ольга Іванівна Богач Олена Володимирівна СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ СУДОВОЇ СИСТЕМИ	139
Олійник Каміла Андріївна Федотова Тетяна Володимирівна ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ БАТЬКІВ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДИТИНИ	144

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 8
ФІЛОЛОГІЧНІ НАПРЯМИ

Некрут Владислав Сергійович Лисенко Марія Віталіївна Склярова Ірина Вікторівна ВПЛИВ ІНТЕРНЕТУ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА НА РОЗВИТОК НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	149
Бледнова Ольга Григорівна СТАНОВЛЕННЯ НІМЕЦЬКИХ АНТРОПОНІМІВ У ДРЕВНЬОГЕРМАНСЬКИЙ ПЕРІОД	153
Dmytro Reshetnikov Natalia Sharmanova ALGORITHMS OF TEXT PROCESSING IN UKRAINIAN: CURRENT PROBLEMS	158
Гладченко Катерина Сергіївна Перепада Дар'я Олександрівна ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ	165
Бледнова Ольга Григорівна НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ОНОМАСТИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	170
Сухенко Катерина Олегівна Демченко Надія Олександрівна ЕВФЕМІЗМИ ТА ПОЛІТИЧНА КОРЕКТНІСТЬ: ЗВ'ЯЗОК В КОНТЕКСТІ	174

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 9
ФІЛОСОФСЬКІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАУКИ

Браїлко Юлія Іванівна Семенова Євгенія Ігорівна Семенова Оксана Олександрівна ХУДОЖНЯ РЕЦЕПЦІЯ ФІЛОСОФСЬКОГО ВЧЕННЯ Г. СКОВОРОДИ В ПОЕМІ ГАННИ ЧУБАЧ «СПІЙМАНА СВІТОМ»	181
---	------------

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 10
ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Стрелюк Вадим Сергійович Тимчук Наталія Федорівна УРАЖЕННЯ ДЕРЕВ ГІРКОКАШТАНУ ЗВИЧАЙНОГО (AESCULUS HIPPOCASTANUM L.) МІНУЮЧОЮ МІЛЛЮ (CAMERARIA OHRIDELLA DESHKA ET DIMIC)	188
---	------------

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ОНОМАСТИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Бледнова Ольга Григорівна,

старший викладач

Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»,

м.Полтава, Україна

olgablednovargf@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3910-095X>

Анотація. В статті розглядається національно-культурний аспект ономастичних фразеологічних одиниць в сучасній німецькій мові. Ономастичні фразеологічні одиниці німецької мови є цікавим представником культурного надбання народу, виразником ментальності, інтелектуальних цінностей, побутового життя, звичаїв, історії носіїв мови. Ономастичні фразеологізми німецької мови передають унікальний національний характер, менталітет, власну картину світу народу німецькомовних країн.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, національний характер, лексичний елемент, семантика, світосприйняття

Abstract. The article examines the national-cultural aspect of onomastic phraseological units in modern German. Onomastic phraseological units of the German language are an interesting example of being a representative of the cultural heritage of people as well as expression of their mentality, intellectual values, everyday life, customs, and history of the speakers of the language. Onomastic phraseological units of the German language convey the unique national character, mentality, and own picture of the world of the people of German-speaking countries.

Key words: phraseological units, national character, lexical element, semantics, worldview.

Будь-яка мова є, з одного боку, інструментом пізнання світу людиною і сховищем індивідуального і суспільного досвіду, сприйняття та оцінки навколишньої дійсності, з іншого боку, відображає світосприйняття, висловлює національний характер, психологічний склад народу, його історію та культуру. Саме фразеологія - найбільш складне і самотутнє явище, склад мови досить швидко реагує на розвиток суспільства, специфічний в кожному епоху, в кожній країні і в кожного народу.

В період відроджування національної самосвідомості народу, вивчення фразеологічних одиниць (ФО) як символічних засобів матеріального і духовного усвідомлення світу певним етносом викликає особливий інтерес у дослідників (Б.М.Ажнюк, О.В.Бурда-Лассен, О.А.Мороз, Н.М.Пасік, Н.Р.Філіппакі, А.М.Кравчук, фінській (Д.Вільске та ін.).

Стаття має на меті проаналізувати національно-культурний аспект ономастичних фразеологічних одиниць в сучасній німецькій мові. В статті застосовані такі методи і прийоми дослідження розглянутої проблеми: метод вибірки при роботі з лексикографічними та джерелами, семантичний аналіз мовного матеріалу, порівняльний метод, описовий метод.

Письменники, фольклористи, історики, культурологи і навіть лінгвісти багато чого написали, щоб передати в фразеологічних одиницях унікальний національний характер, менталітет, власну картину світу народу. За словником лінгвістичних термінів А. Ахманової, фразеологічна одиниця – це словосполучення, яке в своїй синтаксичній та семантичній структурі має специфічні та неповторні в жодній іншій мові особливості.

Національно-культурні елементи семантики ФО проявляються на трьох рівнях:

1. Ідіоматичному значенні стійкого словесного комплексу (за допомогою метафоризації, семантичного переміщення):

Alter Hase – geschickter, erfahrener Mensch.

2. В значенні лексичного елементу фрази. Це можуть бути архісемантика, безеквівалентна лексика, етнічно-культурні реалії, знаки невербальної комунікації:

Nach Adam Reise - genau umgerechnet; Seinen Friedrich Wilhelm daruntersetzen - unterschreiben.

3. У прямому значенні вислову-прототипу, який змінив своє значення. В основі ідіоми лежать численні народні традиції, звичаї, ігри і т.д.

Einen ins Bockshorn jagen- j-n erschrecken.

Фразеологічні одиниці німецької мови з національно-культурною семантикою можна поділити на дві великі групи:

1. ФО, які відображають факти, побут, культуру, історичні події, явища, ситуації, предмети (вони не мають прямих відповідників у національних культурах інших країн) наприклад :

Bei jmdm. in der Kreide stehen –

а. (сильно) заборгувати кому-небудь, бути належним кому-небудь;

б. (перен.) бути в боргу перед ким-небудь.

Фразеологізм нагадує про звичай власників невеликих пивних ресторанчиків, записувати крейдою на дошці скільки той чи інший відвідувач випив за вечір кухлів пива і скільки він заборгував. Цей звичай ліг в основу фразеологізму.

... und unsere Helden hier haben all nicht den Mut, ihm's auf den Kopf zu sagen, weil sie bei ihm saufen und in der Kreide stecken. (F. Wolf, "Bürgermeister

Anna")

Einen Korb bekommen, jmdm. einen Korb geben -

а. одержувати відмовлення; дати відмовлення нареченому;

б. (букв.) одержати кошик, дати кому-небудь кошик.

Даний фразеологізм звертається до старого звичаю спускати з вікна нареченого, якому хочуть відмовити, дати кошик з поганим дном, через який наречений обов'язково повинен був провалитися, якщо б його стали підтягувати наверх у цьому кошику. У XVII-XVIII століттях цей звичай трохи змінився: наречена просто посилала небажаному нареченому кошик без дна. У сучасній німецькій мові вираз вживається в самому широкому значенні: "відмовити кому-небудь", "відмовитися від чого-небудь", "одержати відмовлення".

Als er ein paar Bissen gegessen hatte und in seine Kammer gegangen war, sagte die Auguste: "Der hat heute seinen Korb bekommen, das merkt man"... (A. Seghers, "Das siebte Kreuz").

Frau Hole schüttelt ihre Betten aus –

а. йде, валить сніг;

б. (букв.) Фрау Холі тріпає свої ліжка.

Фрау Холі персонаж з німецької міфології. Ще А.А. Потебня писав : "Без сумніву , у німецькій міфології та жіноча особистість, до якої відносяться натяки різдвяних обрядів, є Гільда чи Берта ". І далі: " Коли йде сніг то це, говорять, Frau Hole збиває свою пухову постіль, чи щипає своїх гусаків, чи широко розстеляє своє біле плаття".

Das Abendmahl auf etw. nehmen –

а. (розм.) заприсягтися в чому-небудь;

б. дати руку на відсікання.

Фразеологізм зобов'язаний своїм походженням наступному середньовічному звичаю. У середні століття обвинувачуваний, провину якого було важко довести, часто

піддавався “суду божому”. Він повинен був проковтнути шматок черствого хліба чи сиру, і в залежності від того, робив він це з легкістю чи шматок застрявав у нього в горлі, приймалося рішення про його винність чи невинність.

Der deutsche Michel –

- а. розм. дурень, простак;
- б. німець.

В середні віки в німецькій культурі ім’я Michel було дуже поширеним. Вираз der deutsche Michel зустрічається вперше в 1541 році, його значення змінювалось протягом століть. В XVII ст. воно мало ще позитивне значення та нагадувало про походження імені Michel: Erzengel Michael, Schutzheiliger des deutschen Volkes (архангел Михаїл, покровитель німецького народу). В XVIII ст. вираз вживається то в значенні tüchtiger, tapferer Bauer, то в значенні ein einfältiger, plumper, stumpfsinniger Mensch. До кінця XVIII ст. за виразом закріплюється значення ein gutmütiger, doch geistig unbeweglicher, ungebildeter Mensch, eine Schlafmütze (соня, тюфяк).

В період між визвольними війнами і революцією 1848 року в Німеччині вираз deutscher Michel став синонімом національно-обмеженого німецького бюргера, що втілює в собі типові риси національної відсталості і провінціальності; в політичному відношенні “німецький Міхель” стає з роками символом реакційності та шовінізму.

Am Hungertuch nagen (голодувати).

У давнину під час посту олтар завішували особливим сукном (das Hungertuch). На ньому було багато зображень, які нагадували всім віруючим про цю подію. Один незвичайний екземпляр зберігся у кафедральному соборі Австрії (Кернтен). Він містить 99 зображень. Вже у X столітті з’явився цей вираз у переносному значенні.

Традиційний побут німецьких громадян виражають такі фразеологізми:

- den Laufpaß bekommen, або
- blauen Brief bekommen (отримати повідомлення про звільнення).

Цей вираз пов’язаний з блакитними конвертами службових повідомлень у Пруссії, які отримували офіцери, покидаючи службу. У німецькому календарі релігійні свята займають значне місце. Назви цих свят є складовою частиною багатьох фразеологізмів:

wenn Ostern und Pfingsten zusammenfallen

- а. (букв.) коли Великдень та Трійця відбудуться в один день;

б. ніколи

zu Pfingsten auf dem Eis

- а. коли рак свисне;

б. ніколи.

Трійця святкується звичайно влітку, через 50 днів після Великодня, тому крига (Eis) просто неможлива.

Значна частина фразеологізмів складається з назв німецьких монет:

- jeden Pfennig umdrehen;
- auf den Pfennig sehen (бути ощадливим);
- keinen Dreier wert sein;
- keinen Sechser wert sein (незначний).

Ці монети “Pfennig“, “Dreier“, “Sechser“ мали в Німеччині найменшу вартість.

2. ФО, які відображають назви рослин та тварин

das nenne ich Schwein (це – щастя всіх);

Schwein haben (мати успіх).

Так, наприклад: свинарство з давніх-давен є найдавнішим видом тваринництва на західній території Німеччини. Свиня (das Schwein) була в Німеччині символом багатства та добробуту, тому фразеологія німецької мови має значну кількість одиниць з назвою цієї тварини:

Mir ist ein Hase über den Weg gelaufen -

а. мені завжди не щастить, мене переслідує невдача;

б. (букв.) мені заєць дорогу перебіг.

Це народна прикмета. За народним повір'ям заєць, що зустрівся ранком нібито приносить нещастя. Це марновірство дуже сильне, і сьогодні мисливець може повернути назад, якщо йому зранку заєць "перебіжить" дорогу. Аналогічна роль приділяється кішці, якщо вона перебіжить дорогу, особливо в темряві з ліва на право (у нас говорять у цьому випадку, чорна кішка перейшла мені дорогу). Раніше вважалося, що відьма може перевтілюватися в зайця чи в кішку.

Національно-культурна своєрідність мови включає компонент, який притаманний одній мові і не зустрічається в жодній іншій. Фразеологічні одиниці, в семантиці яких є національно-культурний компонент, дозволяють пролити світло на зв'язок культурно-національної своєрідності фразеологізмів з характерними особливостями світобачення носіїв мови, визначають роль та місце фразеології в формуванні та відображенні культурної самосвідомості народу, що свідчить про перспективи у даному напрямку для вирішення задач подальшого дослідження фразеологічного складу мови в контексті культури.

Фразеологічні одиниці цієї тематичної групи містять в якості стрижневого компонента назви міст, міських районів, гір. В освіті стійких сполучень беруть участь як назви великих фізико-географічних та політико-адміністративних одиниць (Leipzig, Kassel, Potsdam, Meissen), так і назви невеликих містечок (Schilda, Buxtehude, Torgau, Bautzen). В основу значення кожного фразеологізму лягла та чи інша особливість топоніма або лягли ті асоціації, які пов'язані з топонімом. За своїм загальним змістом виділяються фразеологізми побутового плану та історико-політичного плану.

У сучасній німецькій мові є група фразеологічних одиниць, одним з компонентів яких є прикметник, утворене за допомогою суфікса -er- від страноведчески значимого топоніма - назва міста, району, місцевості. Виходячи з характеру номінації, в цій групі можна виділити власне фразеологізми та фразеологізми термінологічного та номенклатурного типу (Berliner Blau, Magdeburger Halbkugeln).

Досліджувані мовні знаки здатні характеризувати складні поняття вищого ступеня абстракції, мають яскраве експресивне забарвлення і є інформативно насиченими завдяки ономастичному компоненту, який посідає в семантичній структурі ФО головне місце, виконуючи роль фразеотворчого центру.

Список використаної літератури

1. Кудіна О. Ф., Пророченко О. П. Перлини народної мудрості. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / О. Ф. Кудіна, О. П. Пророченко - Вінниця : Нова книга, 2015. - 320 с. 2. **Burger Harald.** Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen / Harald Burger - Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2013. 3. **Лексико-семантичні** видозміни онімів у складі фразеологічних одиниць (на матеріалі німецької мови) // Наука і сучасність: Зб. наук. пр. Нац. пед. ун-ту імені М.П.Драгоманова. - К.: Логос, 2004. - Т. 42. - С. 160-168. 4. **Фразеологічні** одиниці з ономастичним компонентом як фрагмент мовної картини світу // Сучасні дослідження з іноземної філології: Зб. наук. пр. Ужгородськ. нац. ун-ту. - Ужгород: ПП Піголіцин П.Ю., 2005. - Вип. 3. - С. 146-153.